

MASneep, 2020

Liturgie

Orde van dienst, Kampen

Gezang 17: 1, 2, 3

Psalm 38: 9, 11 (na wet)

Psalm 143: 2 (na Schriftlezing)

Psalm 51: 2, 4 (na preek)

Psalm 38: 9, 11 (na geloofsbelijdenis)

Gezang 16

Schriftlezing Romeinen 3: 9-20; DL III/IV art. 4 en 5

Tekst Zondag 2 HC

Thema: De wet van God doet de mens zien wie hij daadwerkelijk is

1. De ontdekkende functie van de wet
2. De enige juiste conclusie voor de mens

Geliefde gemeente van onze Heere Jezus Christus,

1. De ontdekkende functie van de wet

Vorige week hebben we gezien dat wij de kennis over onze ellende, verlossing en dankbaarheid, in de samenhang moesten zien. De hoeveelheid Zondagen over de ellende (maar 4), zeggen dus ook niets over het belang ervan.

4 Zondagen wordt u onderwezen over uw ellende. Wordt u voorgehouden hoe u van uzelf bent. Hoe groot onze zonden en ellende zijn. En hoe het zo gekomen is.

Waarom, vraagt u?

Tot uw troost en zaligheid.

Dat moeten we maar voor ogen houden de komende zondagen. Daar gaat het de catechismus om, daar gaat het de HEERE om. Om onze zaligheid.

Dat je de enige troost kent, en steeds beter leert kennen. En daarvoor is het noodzakelijk dat we onszelf leren kennen. Dat we steeds dieper en beter leren hoe groot onze zonden en ellende zijn.

Ellende zegt iemand.

Ja, die is er genoeg in de wereld om ons heen.

We hoeven ons alleen maar te beperken tot het nieuws in de afgelopen tijd.

Genoeg dingen die ellendig waren. Het nieuws is er vol van. De ellende is groot in de wereld.

Maar zojuist lees ik dat het gaat over mijn ellende. Ook wij staan er dus niet buiten. Waaruit kent u uw ellende?

Misschien dat er vanmiddag iemand hier zit of luistert, die denkt: Als ik kijk naar anderen mensen, dan valt het met mijn ellende wel mee. Ik maak misschien wel ellendige dingen mee. Maar toch, in vergelijking met anderen. En dat geldt mijn zonden al helemaal.

Natuurlijk doe ook ik verkeerde dingen, maar over het algemeen leef ik keurig, probeer het goede te doen voor mijn naaste, ga trouw naar de kerk. Valt hier en daar wel wat te verbeteren maar... toch... God zal toch niet heel ontevreden zijn over wat ik doe en hoe ik ben. Zeker als ik me vergelijk met andere mensen, die ene broeder of zuster in de kerk, maar vooral zij, die niet in God geloven en eigenlijk alleen maar leven voor zichzelf en hun gezin.

Dat is een gevaar gemeente, dat ons bedreigt, dat wij ergens op deze manier zelfingenomen denken over onszelf.

Weet u wie er ook dachten dat het allemaal wel wat meeviel met de mens: de remonstranten. Die zeiden het ook, dat er in elk mens nog wel iets goeds zit. Dat was dat zgn. licht van de natuur, wat ook na de val in zonden, in elk mens overgebleven is. En zo dachten de remonstranten vervolgens, nu is het mee afhankelijk van de mens zelf, of hij met dat licht verder komt in de zaligmakende genade. En daar gaat de ene mens, zo blijkt, verstandiger mee om dan de ander.

We zullen daar volgende week uitgebreider bij stil staan. Over het licht van de natuur dat nog in de mens is overgebleven en wat dat wel betekent. De mens die ergens nog wat kennis heeft van wat past en niet past.

Maar als we daarmee tot de conclusie zouden komen, zoal de remonstranten deden, dat het daarom wel meevalt met de mens, en dat de mens toch nog zelf voor God kan kiezen, dan is dat niet juist.

U, en jij, en ik, zijn van nature niets beter dan welke vreselijkste persoon ook. Allemaal, even slecht en verdorven. Dat is een ontluisterende conclusie over onszelf, vindt u niet?

Dat is precies wat Paulus ook in Romeinen 3 de gemeente van Christus in Rome voorhoudt. U bent niet beter dan de heidenen. En u bent ook niet beter dan de joden. De heidenen en de joden liggen onder de zonden en komen daar zelf niet onderuit, maar dat geldt ook voor u. Iedereen. Er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt, er is niemand die goed doet, er is er zelfs niet één.

En dat is nu precies ook wat onze ellende is.
Wat dan vraagt u?

Dat u en jij en ik, wij allemaal, wie we ook zijn: dat wij van God vervreemd zijn. Dat wij zelf, God de rug toe hebben gekeerd, en dat we van onszelf nooit meer bij God terug willen, en kunnen komen.

Sterker nog.
Dat we Hem ook niet meer kunnen en willen liefhebben.

Sterker nog, dat we God diep van binnen zelfs haten. Dat is onze ellende. Wij zijn niet meer, zoals God wil dat we zijn. Zoals Hij ons geschapen heeft. Integendeel.

En dat betekent dat wij daarom reddeloos verloren liggen in zonden en schuld. Wij doen niet alleen zonden, maar we zijn zelf zonde. Volkomen verdorven. En dat we zó zijn gemeente, dat zie je niet als je je eigen norm naast je leven legt. Dan valt het waarschijnlijk nog wel wat mee.

Dat onze ellende zo groot is, dat leren we alleen als we niet onze eigen norm naast ons leven leggen. Maar wanneer wij Gods norm naast ons leven leggen. Wanneer wij onszelf leggen naast de wet van God.

Daarom zegt Paulus aan het slot ook: **Door de wet** is kennis van zonde. En de Catechismus spreekt dat na: waaruit leert u uw ellende kennen: uit de wet van God.

De wet van God, die de grootheid van onze zonde blootlegt, en de mens steeds meer overtuigt van eigen schuld. Zo omschrijven de Dordtse leerregels dat. Van de buitenkant is niet altijd alles te zien. Dat is ook zo met het menselijk lichaam.

Aan de buitenkant kan je niet altijd zien of je iets mankeert. Dan moet er van binnen gekeken worden of daar iets zit wat er niet hoort. En dan is daar het ziekenhuis waar een scan gemaakt wordt of een röntgenfoto in sommige gevallen. En zo'n scan of foto is ontdekkend. Wat van de buitenkant verborgen bleef wordt daarop wel zichtbaar.

Alle verborgen plekjes worden zichtbaar gemaakt. Niets blijft buiten beeld. In sommige gevallen is daar de opluchting dat er niets op de scan te zien is, of dat het tijdig ontdekt wordt, maar in andere gevallen kan de boodschap ernstig zijn. Dat er een kwaadaardige tumor is gezien op de scan waar niets meer aan te doen valt.

Je zou zo'n scan of röntgenfoto in een bepaald opzicht kunnen vergelijken met de Wet van God.

Geen PET-scan maar een 'wet scan'.

Gods wet laat haarscherp zien hoe het er van binnen met ons voorstaat.

De wet legt heel ons doen en laten, heel ons leven, ja wie we zijn, bloot.

En daarbij is er niets dat we voor de wet verborgen kunnen houden.

Dat gaat in ons leven tegenover anderen vaak nog wel. Dan doen we ons beter voor dan dat we daadwerkelijk zijn.

Maar de wet legt alles bloot. Ook die ene zonde of die ene zondige gedachte die u nooit hebt uitgesproken. Waar niemand iets van weet.

Vandaag hoort u, en jij, en ik, wij allemaal persoonlijk, opnieuw de uitslag van onze 'wet scan'. Een uitslag, die als het goed is, elke keer weer schokkend en ontdekkend is om te horen: U en jij en ik, u bent totaal verdorven, uw ellende is groot.

Een verpletterend slecht nieuws boodschap: u bent reddeloos verloren. Schuldig tot de dood. De eeuwige dood.

Dat is wat de wet laat zien.

De wet doet zonde kennen. Zonder Gods wet had ik het niet geweten, maar nu zie ik het. Omdat de wet laat zien hoe ik er uit hoor te zien vanbinnen.

Hoe dan? Hoe zou ik er wanneer ik volkomen gezond ben er uit moeten zien?
Dan zou er volmaakte liefde tot God en tot uw naaste te zien zijn in uw leven. U zult de Heere God lief hebben met heel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand.

En het tweede, daaraan gelijk: u zult uw naaste liefhebben als uzelf.

Maar daar voldoen ik niet aan. Nee, niemand.

Van nature ziet u, en jij, en ik, er totaal anders uit.

De wet laat zien dat wij precies het tegenovergestelde zijn.

De eis van God in de wet: u moet Mij en de naaste volmaakt liefhebben.

En dit is hoe het er met ons voorstaat: wij zijn erop uit, om zowel God, als onze naaste te haten.

Een ontluisterende conclusie gemeente over onze toestand.

Is het niet ingrijpend ontdekkend gemeente, als u het resultaat ziet, van wat de wet ons toont.

Dat wij niet zijn, wie God wil dat we zijn.

Dat alles van onszelf in ons, elke vezel in ons, als het aan onszelf ligt, zich verzet en afkeert tegen God.

Ook u, en jij, en ik, willen van onszelf niets met God van doen hebben.

Ja, zegt iemand, maar zo ervaar ik dat alles toch niet. Want, ik heb de HEERE toch ook lief!

Ja, maar dan is dat voor 100% genade van Gods kant in uw leven! Dan is dat het werk van God alleen, waardoor je dat zeggen kan: Ik heb de HEERE lief.

Maar dan kan het ook niet anders of u ziet door Zijn genade, dat u zonder God en Zijn genade voor 100% verdorven bent. En dat er ook na ontvangen genade, nog zoveel is van uzelf in uw leven dat zondig is, en dat uw liefde tot Hem en uw naaste niet volmaakt is, dat u de HEERE elke dag weer verdriet doet, en uw schuld voor Hem elke dag groter wordt.

Dan overtuigt de wet ons ook van onze schuld. Steeds meer en meer. Zo, door de wet je eigen ellende leren kennen. Steeds meer, steeds dieper.

De wet legt dus de grootheid, de ernst van onze zonde bloot. Overtuigt ons van schuld.

Onze broeders 400 jaar geleden, hebben net zoals de Catechismus, onze ellende gepeild.

En ze zagen ook, dat wet, het redmiddel niet aan wijst. En de wet geeft ons ook geen kracht om uit deze ellende te komen, zo zegt art. 5.

Dat laatste gaat in tegen wat ook mensen in onze tijd en samenleving denken. Dat de mens steeds beter zicht krijgt op zijn eigen kwaad, waardoor mensen zich kunnen verbeteren en zo verlost worden. De gedachte dat de mens steeds een stapje verder komt. De mens evolueert steeds verder. Zo gelooft men dan.

Maar dat is eigenlijk een hele oude en verkeerde gedachte.

Zo dachten de remonstranten namelijk ook al. Zij beweerden dat niet alleen het licht van de natuur je omhoog kon leiden tot God. Maar dat ook de wet, als het ware een ladder is, waarlangs de mens tot in de hemel kan klimmen.

Zij leerden, kort gezegd, dat de mens, de mens wel kan en wil doen wat de wet eist, en daarin de goedkeuring van God ontvangt.

Zij maakten de wet zo, als het middel waardoor de mens langzamerhand, gaandeweg, levend gemaakt wordt.

Door gehoorzaam te zijn aan de wet, met vallen en opstaan, steeds een treetje hoger, ontvangt de mens meer en meer genade, en wordt hij uiteindelijk opnieuw geboren.

Maar gemeente, dat is een oude en hardnekkige dwaling. Want, de mens is dood van zichzelf, in zonden en overtredingen. En de wet doet dan ook alleen zonden kennen. De wet zelf redt niet.

En tegelijk moeten we zeggen: dat ligt niet aan de wet. Alsof de wet niet volmaakt was en is.

De wet was voor de volkomen goed geschapen mens ten leven.

Het is de wet van God. En God is volmaakt dus de wet ook. Doe dit en u zult leven.

En ook na de zondeval is de wet dezelfde gebleven: heilig en volkomen en goed.

Maar de wet is door onze zondige natuur zwak en krachteloos geworden. De mens heeft van zichzelf geen oog meer voor de wet.

De wet is dus niet veranderd, maar de mens.

Met andere woorden: als wij de wet volkomen en volmaakt zouden houden, is dat tot redding, maar dat gaat niet. We kunnen het niet en we willen het niet. En daarom leert deze zelfde wet nu onze zonden kennen.

En daarom blijft de mens, die deze wet overtreedt, onder de vloek van de wet liggen.

En dan is de enige conclusie van de wet als die ons doorlicht: schuldig.

Totaal ellendig.

Geneigd tot alle kwaad.

Ik ben er naar mijn aard op uit om God en mijn naaste te haten.

Dat is een geloofsbelijdenis, als je dat over jezelf zeggen kan en wil.

Geen enkel goed in ons.

Wij mensen zijn geneigd tot alle kwaad.

Jongens en meisjes, denk maar aan een auto die op een steile helling staat. Zo'n auto heeft dan de neiging om naar beneden te rijden. Als je de handrem van de auto haalt, dan rolt de auto vanzelf naar beneden.

Zo is het ook met ons. Wij mensen zijn tot alles in staat. Maar omdat de HEERE de handrem erop houdt, worden we voor veel kwaad bewaart.

Misschien kunt u het zich nog herinneren. Een tijd terug is een zwarte man door politiegeweld om het leven gebracht in Amerika. Een golf van protesten hiertegen in veel landen volgden. Maar deze protesten monden ook uit in geweld, plunderingen.

In het protest tegen het kwaad, kwam bij mensen zelf het kwaad naar boven (geneigd tot alle kwaad), en daarom moest de politie optreden om verdere plunderingen te voorkomen en de orde te bewaren (de handrem erop).

Maar haat, gaat dat niet wat ver. Mijn naaste haten.

Ik mag niet iedereen als ik eerlijk ben, maar om nu te zeggen dat ik iemand haat.

Laat staan God.

En toch, de Bijbel leert ons dat er geen tussenweg is tussen liefde en haat.

Is de boodschap, de conclusie van de wet zo somber ook over mij, zegt iemand in gedachten?

Ja, naar mijn aard ben ik er op uit om God en mijn naaste te haten.

Dat is de taal van de Catechismus. Dat is de taal van de Bijbel. Dat is de realiteit van ons bestaan.

Maar hoe is dit dan tot mijn troost? Als al mijn schuld en zonden op mij afkomen, en ik het er benauwd van krijg, als ik de eis van de wet van God onder ogen zie en daarin de ellende van mijzelf zie.

Waar is dan de uitweg. Is er dan echt niets meer aan te doen.

Dan ben ik op weg naar de eeuwige dood!

Waar is de hoop, waar is de troost gebleven? Is die er wel?

O ja gemeente. Maar die ligt buiten onszelf. En die ligt ook buiten de wet. Die ligt alleen in Christus. En alleen door Zijn trouw keert ons vertrouwen weer.

Waar deze kennis van onze ellende, de kennis van het hart is. Daar is ook de kennis van Christus.

Beter gezegd: Wie door Christus gekend is, krijgt door Hem, door Zijn Geest, ook kennis van zichzelf.

Denk nog even aan die scans of röntgenfoto's. Alleen tegen de achtergrond van het licht worden de foto's goed leesbaar.

Zo is het ook met de kennis van onze ellende. Alleen door het licht van de Heilige Geest krijg je er oog voor. Ontvang je deze genadige kennis van al je onvolkomenheden. Van onze ellende, dat we van God vervreemd zijn, en Hem, als het aan onszelf ligt, ook niet meer nodig hebben. Van onze totale verdorvenheid voor God.

En dan is deze kennis uiteindelijk ook tot uw troost.

Mag ik het u vragen gemeente: kent u de wet zo? Bent u er op die manier door de Heilige Geest aan ontdekt?

God zoekt u vandaag weer opnieuw op. Hij laat het u zien, opdat u en jij, vandaag weer vlucht tot Uw Zaligmaker alleen. Dan is de schokkende uitkomst van het röntgenapparaat van de wet, ook tot uw troost.

Hoe dan? Omdat je door de ontdekkende kennis over jezelf uit de wet, wordt gegeven in de handen van Christus Jezus, die het allemaal voor je volbracht heeft.

Hoort u maar.

Wat eist God in zijn wet van ons?

Dat leert Christus ons... Christus. Hij voor jou.

De vloek van de wet. Hij is tot een vloek gemaakt voor jou.

De onschuld van Hem voor jou en Hij jouw schuld op Zich genomen.

Wij, volkomen verloren in schuld. Eén en al zonde voor God.

Hij, volkomen goed, maar voor u en jou tot zonde gemaakt.

En Hij is nu Degene uit wiens hand de eis van God naar u toekomt.

Paulus zegt hierover tegen de Galaten: De Wet is als een tuchtmeester tot Christus.

Wij allemaal hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God. Ik ellendig mens.
En dan toch uit genade zeggen kunnen: we worden om niet gerechtvaardigd, door
Zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus. Wat een genade.

Hij alleen, mij ellendig mens, tot rijke troost.

AMEN